Solymosi Frigyes

Felcsút és a K plusz F

VISSZHANG - LVII. évfolyam, 30. szám, 2013. július 26.

A közelmúltban értesülhettünk a sajtóból, hogy az 1800 lelket számoló Felcsút labdarúgó csapata bejutott az NB I.-be, és 3,5 milliárd forintért stadion épül a faluban. (Előzmény az *ÉS*-ben – Siba Antal: *Kérdés nincs,* 2013/21., máj. 24.)

A csapat és a faluban működő Puskás Labdarúgó Akadémia óriási pénzügyi támogatásban részesült, elvitte a vállalati adókedvezménnyel összegyűjthető futballpénz ötödét, 2,8 milliárd forintot. A futballakadémiát csaknem negyven cég támogatja: szinte minden óriáscég az adakozók között van. Ma már az egész komplexum több milliárdos, gigantikus beruházássá alakult. Ilyen csodával bizony egyetlen fejlett, demokratikus ország sem dicsekedhet. Most már csak arra kell vigyázniuk nehogy egy „Abramov" dollármilliárdokért megvásárolja az egész csapatot, a stadionnal és a faluval együtt. Az ember azért elgondolkozik azon: ha a szponzorokban ilyen nagy szándék buzog a labdarúgás fellendítése érdekében, miért nem választottak Felcsútnál valamivel (!) nagyobb lélekszámú várost, például Pécset vagy Szegedet, ahol nemcsak focipályák, hanem még nézők is akadnak!

Olvasva a vállalkozók tiszteletre méltó adakozását, óhatatlanul a néhány év előtti kezdeményezésem jut eszembe, amikor felhívással fordultam hazánk 100 leggazdagabb polgárához, hogy segítsék az ország legsikeresebb 100 tudósát nagyobb, versenyképesebb kutatócsoportok létrehozásában. Kezdeményezésemet a Tudományos Akadémia közgyűlése is támogatta. Eltekintve néhány pozitív visszajelzéstől, a 100 leggazdagabb vállalkozó viszont nem mutatott különösebb affinitást a felhívás iránt.

Köztudott, hogy a gazdag országok fejlettségében a tudomány, a kutatás + fejlesztés (K + F) kiemelt támogatása és az eredmények gyakorlati alkalmazása játssza a döntő szerepet. Hogy egy állam, amelyik ennek tudatában van, és ennek szellemében tevékenykedik, mire viszi, arra Dél-Korea szolgáltatja a legjobb példát. Ez a társadalom, mely 35 éves japán megszállás, majd a koreai háború és Parker diktátor uralma után az alkalmazott kutatással foglalkozó kutatóintézetek láncolatát hozta létre, megfelelő illetménnyel hazacsábította a fejlett országokból nemcsak a fiatal (!), hanem a még jó korban lévő sikeres kutatókat is, és ami a legfontosabb, a GDP-nek 4,0-4,5 százalékát fordították a K + F-re. (Mi az eltelt 23 esztendőben képtelenek voltunk a 0,9-1,1 százalék körüli értékről elmozdulni!) Vagy említhetném a nyugati demokratikus országok példáját: fejlettségük, gazdagodásuk a tudományos kutatásnak, a K + F kiemelt támogatásának köszönhető. Mindehhez még hozzá kell fűznöm, hogy a '90-es években arról álmodoztunk, hogy lassan-lassan felzárkózunk, ha nem is a legfejlettebb, de legalább a közepesen fejlett országok közé tornázzuk fel magunkat.

A rendszerváltozáskor sok baklövést követtünk el, ezek egyike, hogy felszámoltunk mintegy 15 ipari kutatóintézetet, elherdáltuk vagyonukat, felszerelésüket és nem utolsósorban alkotóerejüket. Azt, hogy az elmúlt évszázad vérzivataros időszakaiban szellemiekben milyen óriási vérveszteséget szenvedtünk, talán nem szükséges taglalnom. Ma már nem kell háborúnak, forradalomnak kitörnie, hogy ez a tehetségekben rejlő „vagyonvesztés" ne folytatódjék.

Való igaz, hogy nem kevés anyagi forrásuk befektetésével számos nyugati nagy vállalat létesített termelőüzemet hazánkban, és remény van arra, hogy ez a program tovább folytatódik. Mindez további munkaalkalmat biztosít az ország lakossága számára, minőségi előrelépéséhez, az óhajtott felzárkózáshoz, a társadalom gazdagodásához azonban csak kis mértékben járul hozzá, hiszen az (extra)profitot nemcsak a manapság gyakran elmarasztalt szolgáltató vállalatok, hanem természetszerűen a termelő vállalatok is kiviszik a határon túlra.

Csak azt nem tudom, hogy ha a vállalkozóinkban akkora segítési szándék nyilvánult meg az 1800 lakosú falu labdarúgásának támogatására, miért nem mutattak nagyobb affinitást a kutatás segítésére? Nézetük szerint hogyan fog az ország felzárkózni, hogyan fogunk gazdagodni, a lakosság egésze számára valamivel jobb életkörülményeket biztosítani? Ha már politikusaink túlzottan el vannak foglalva a népszerűség, a hatalom megtartásával vagy megszerzésével, és nincs idejük, erejük, hogy megalapozzák gyermekeik, unokáik jövőjét, sikeres vállalkozóink miért egy kis apró település stadionjának építését, és nem a tudományos kutatást, a magasabb színvonalú szakemberek képzését tartják fontosabbnak? Ebben a technológiailag orientált világversenyben hogyan fogunk boldogulni? A következő évtizedekben is csupán a gazdag nyugati világ számára végzünk majd bérmunkát, tehetséges fiataljaink gondolataikkal, innovatív képességeikkel pedig más országok gazdagodásához járulnak hozzá? Vagy úgy gondolják, hogy csak azok a honfitársaink kreatívok, csak azoknak az agyából pattannak ki megvalósítható ötletek, akik itthagytak, itthagynak bennünket? Vagy talán az, hogy a fiatalok már az egyetemet is kint végzik, vagy kinti munkahelyről álmodoznak? Vagy talán a felcsúti labdarugócsapat kiemelt szereplése az NB I.-ben húzna ki bennünket a csávából?

Mikor fognak már politikusaink ráébredni arra, hogy csupán a hazafias szólamok állandó hangoztatásával, a régi rendszer, a korábbi kormányok ostorozásával soha nem lépünk előre? Mikor fog Orbán Viktor miniszterelnök ráébredni arra, hogy neki nemcsak szülőfaluja és környékének fejlesztése, a felcsútiak gazdagítása, hanem a 10 millió magyar ember boldogulása is feladatai közé tartozik? Miért nem tesz e téren forradalmi lépéseket? Miért nem próbálja tekintélyével, ígéreteivel meggyőzni a hazai sikeres vállalkozókat, hogy a tudomány érdekében is hozzanak áldozatokat? Jó hazafiként miért nem gondol arra, hogy ennek felvállalásával könnyebben beírhatná nevét hazánk történelemkönyvébe, mint a felcsúti stadion felépítésével, az EU elleni szabadságharcával, támogatóinak kiemelt jutalmazásával? És hol vannak az ellenzéki pártok politikusai? Mért nem próbálják nap mint nap hangoztatni a világon már közhelynek számító tételt, hogy egy ország előrelépéséhez tanult, magasan képzett szakemberekre, technológiai fejlődésre van szükség? Miért nem látjuk annak semmi jelét, hogy a rendszerváltozás előtt létező és egészében véve hasznosan működő ipari kutatóintézeteket fokozatosan újra létrehozzuk? Miért nem akarunk erre legalább annyi figyelmet szentelni, mint az általuk folyamatosan elmarasztalt Kádár-rendszer?

(A szerző akadémikus, a Nemzeti Kör tagja)